

Quiz

Șarouș
pe
Târnave

întreaga
familie 8+

durata
30 min

© Fundația Biserici Fortificate, Sibiu, 2026

Planuri biserică: Hermann Fabini, Sibiu

Text: Fundația Biserici Fortificate

Ilustrații Dana&Birk: Joy Katzmarzik, Mainz, Germania

Layout: Fundația Biserici Fortificate

Unde ne găsiți: www.kirchenburgen.org

Bună și bine ați venit în Șaroș pe Târnave/*Scharosch an der Kokel!*

Salut!

Suntem Dana și Birk
și vă invităm să
completați acest
quiz împreună cu noi.
Veți avea nevoie de
un instrument de
scris și de multă
atenție ;)

Dacă aveți nevoie de ajutor, luați părinții drept tovarăși de explorare, cu siguranță vă veți descurca foarte bine și în echipă.

HAIDEȚI SĂ ÎNCEPEM! EXPLORARE PLĂCUTĂ!

Ce este aceea o biserică fortificată?

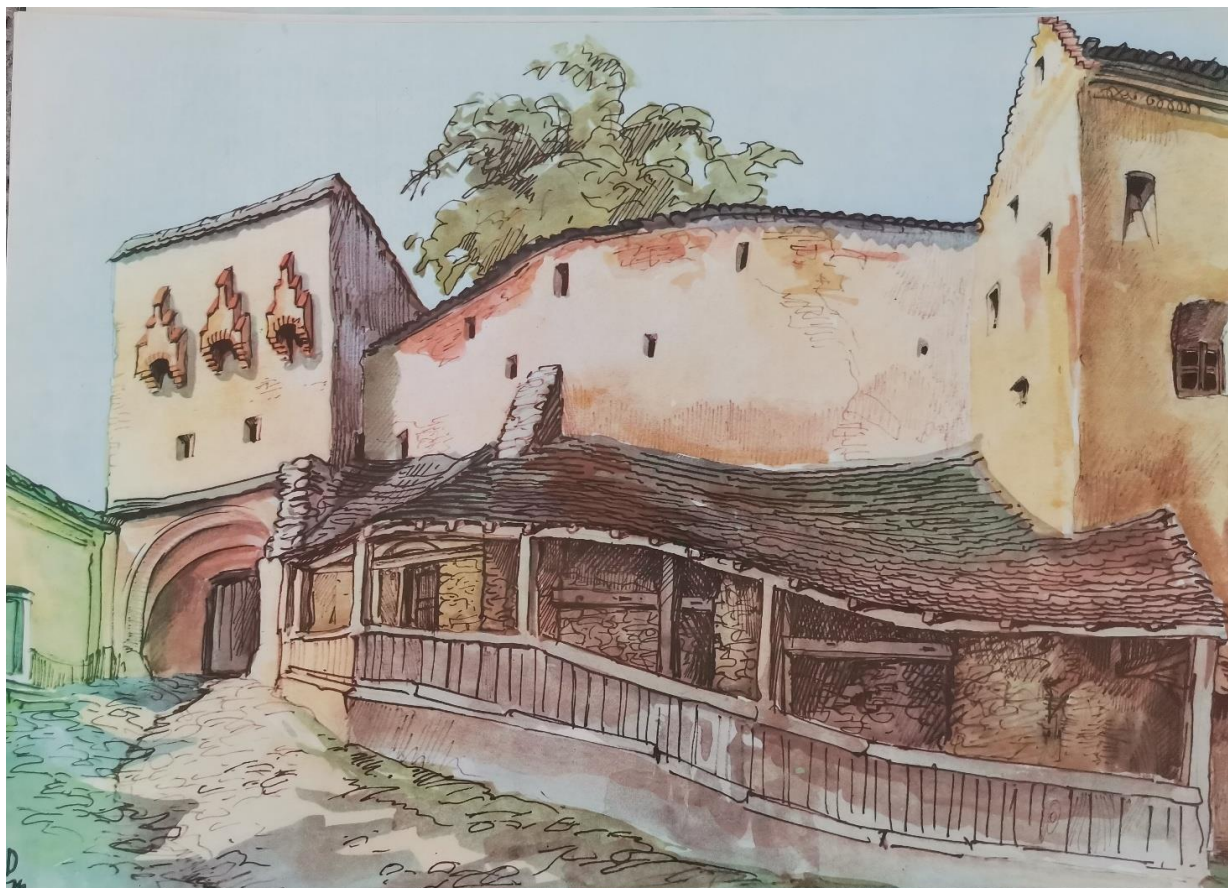
O **biserică fortificată** este o biserică înconjurată de **ziduri de apărare, turnuri, bastioane și porți puternice**, care formau o mică cetate.

În aproape fiecare sat săsesc există o **biserică fortificată**, uneori construită chiar în mijlocul satului sau pe un deal din apropiere.

Aceasta era locul unde oamenii se adunau pentru cele mai importante momente din viața lor: **botezuri, nunți și sărbători religioase**. Dar, cu sute de ani în urmă, biserica avea și un alt rol: **în vremuri de pericol, oamenii se refugiau aici pentru a fi în siguranță**.

Biserica se află în **centrul fortificației**, iar fortificația era în **centrul vieții comunității**.

Fiecare biserică-cetate este **unică** și arată cât de **pricepuți și harnici** erau oamenii care au construit-o.

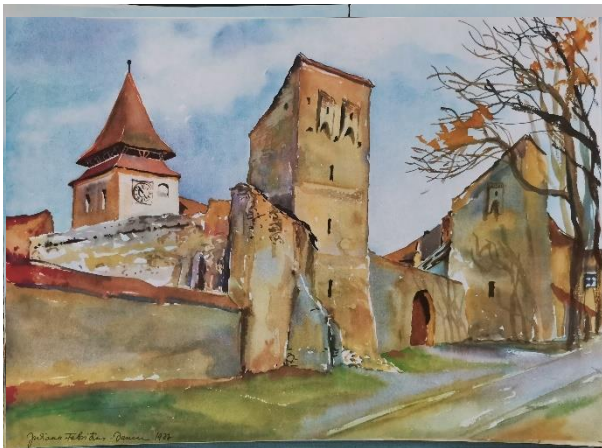
Ați auzit vreodată de sași?

Haideți să facem o călătorie în timp.

Cu aproape 900 de ani în urmă, Transilvania era parte din regatul Ungariei. Fiind graniță de regat, tărâmul trebuia apărat și atunci regii hotărâsc aducerea pe aceste meleaguri a unui “neam” străin, tocmai din zona Germaniei, Belgiei și Luxemburgului de astăzi.

Odată ajunși aici, ei și-au format și consolidat o nouă identitate, aceea de sași. Au construit orașe și sate cu multă pricepere și meșteșug, fiind foarte harnici și gospodari. Viața în aceste localități era liniștită, dar uneori, liniștea era tulburată de atacuri. Tătarii și turcii au încercat de multe ori să cucerească satele și orașele, jefuind, distrugând și arzând tot ce le stătea în cale.

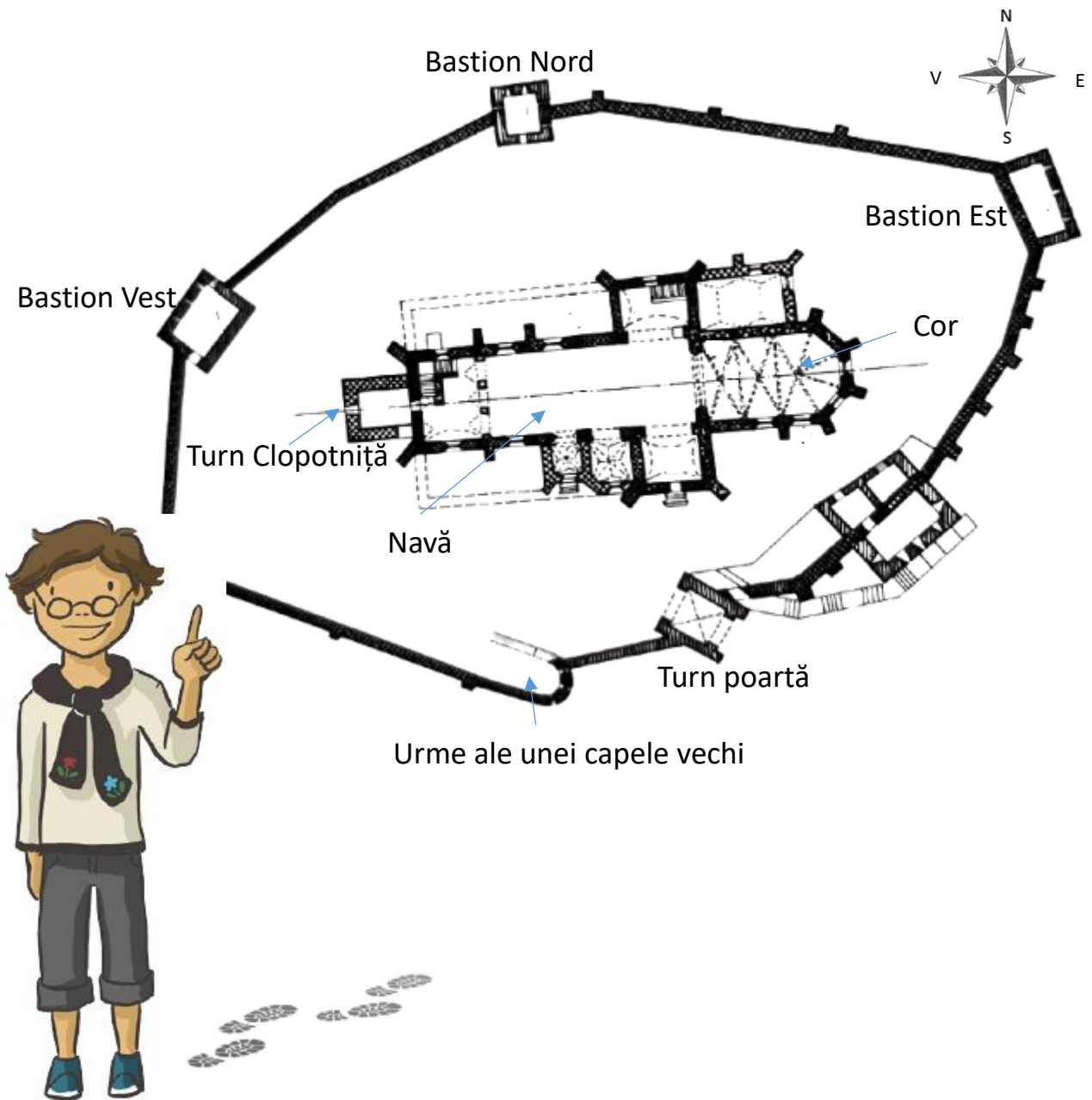
După mai multe atacuri, sașii s-au gândit să își întărească bisericile, ridicând *ziduri* înalte în jurul lor și *turnuri* mărețe cu *guri de tragere* și *drumuri de strajă*.

În interiorul acestor ziduri, oamenii se adăposteau în timpul *asediilor*, împreună cu

animalele, mâncarea și bunurile de valoare. Când atacatorii încercau să pătrundă în fortificație, sătenii se apărau, aruncând apă fiartă, smoală, pietre și chiar stupi plini cu albine!

Astăzi, multe dintre aceste biserici - cetate încă există și pot fi vizitate, păstrând istoria și poveștile acelor vremuri.

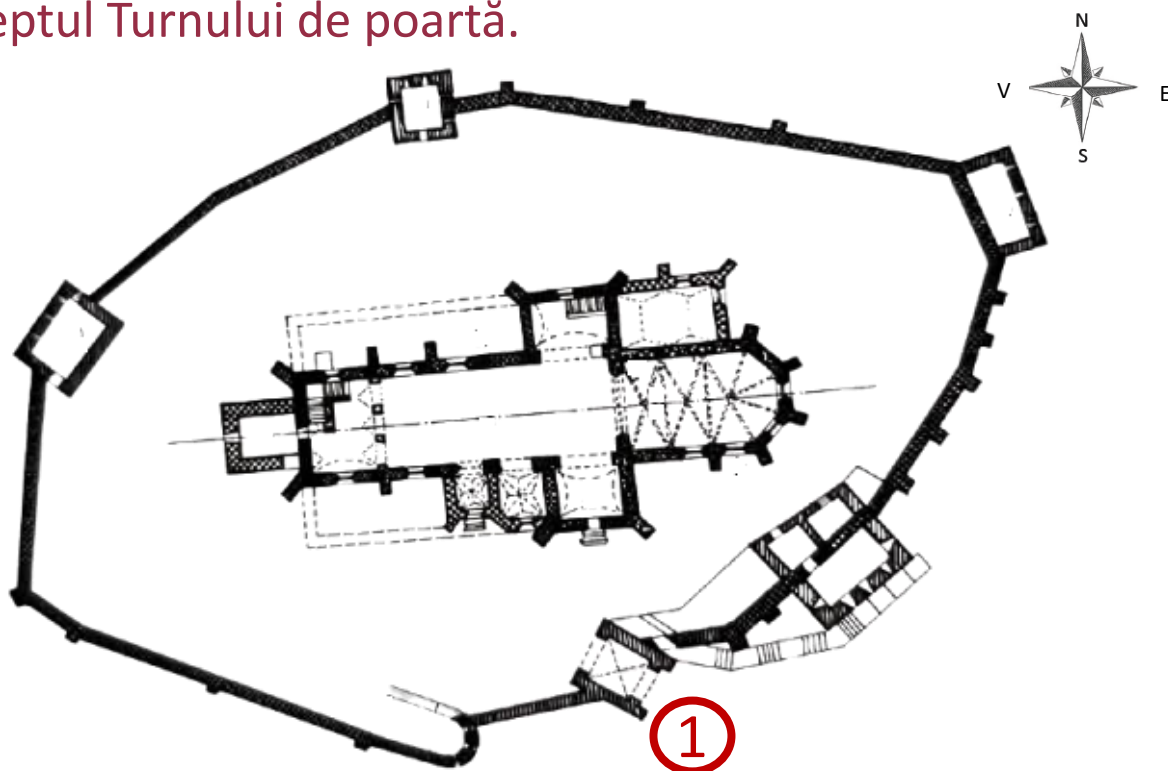
Ce avem de descoperit în Șaroș?

Acest plan al bisericii vă va ajuta să identificați nava, corul, turnurile de apărare, bastioanele și să vă orientați în funcție de punctele cardinale.

Biserica fortificată din Șaroș a fost construită în prima jumătate a secolului al XIV-lea, ca **biserică gotică cu trei nave**, inițial fără turn. **Zidul de incintă** este întărit de trei **bastioane** și un **turn de poartă**, construite începând cu secolul al XV-lea.

Începem traseul nostru în partea sudică a ansamblului, în dreptul Turnului de poartă.

Părăsiți scurt curtea bisericii și priviți Turnul de poartă din exterior. Observați la nivelul superior, deasupra intrării niște deschideri cu o formă interesantă, numite **bovidou de aruncare/turnare**.

Ce rol credeți că aveau acestea:

Loc pentru arcași pentru a ținti asupra dușmanilor

Aerisiri ale etajelor superioare

Loc pentru aruncat/turnat apă clocotită, smoală, pietre etc. în atacatorii care ajungeau la poarta cetății

Ce rol credeți că aveau turnurile de apărare?

Străjerii putea vedea mai departe și observa din timp pericolul

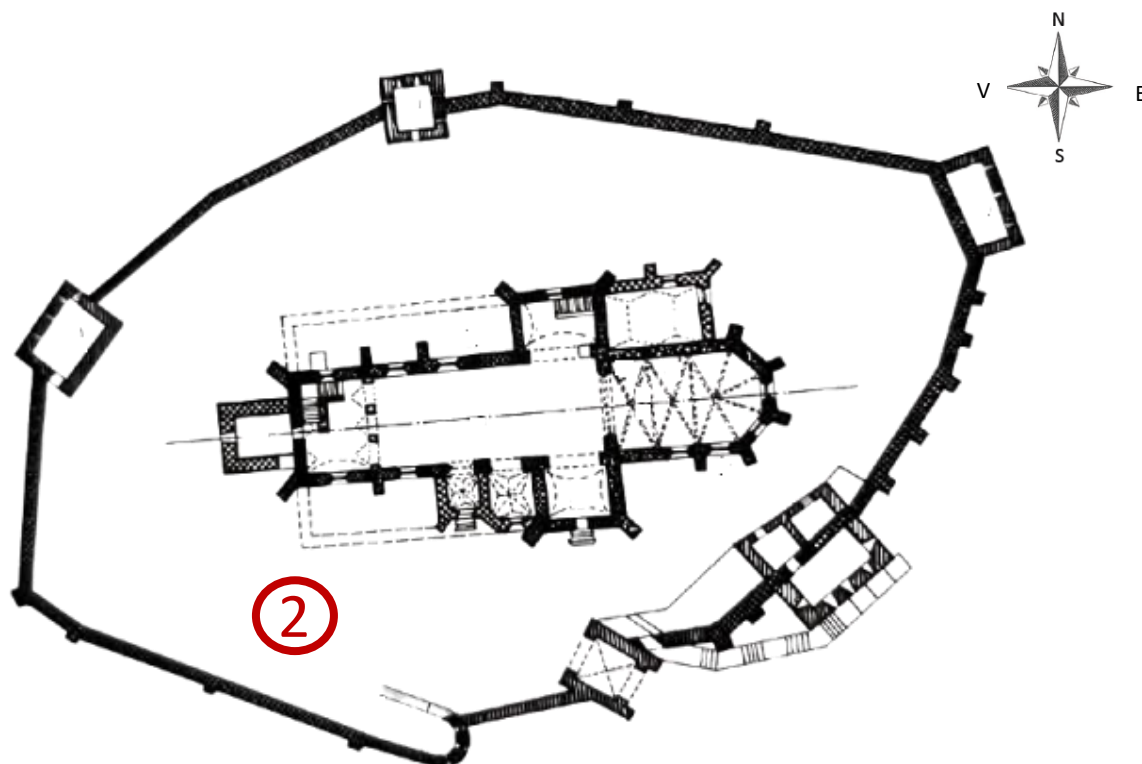

Pentru varietatea construcției

Pentru plimbat pe timp de seară

Reveniți în curtea bisericii și faceți câțiva pași în stânga Turnului de poartă, de-a lungul zidului de fortificație.

Vă aflați în fața unui zid de apărare de 8-10 metri înălțime.

Din ce material este realizat zidul de fortificație?

Reușiți să identificați urme ale gurilor de tragere/aruncare în zidul de fortificație? Pe câte laturi ale zidului (S, V, N, E) se mai pot observa?

S

V

N

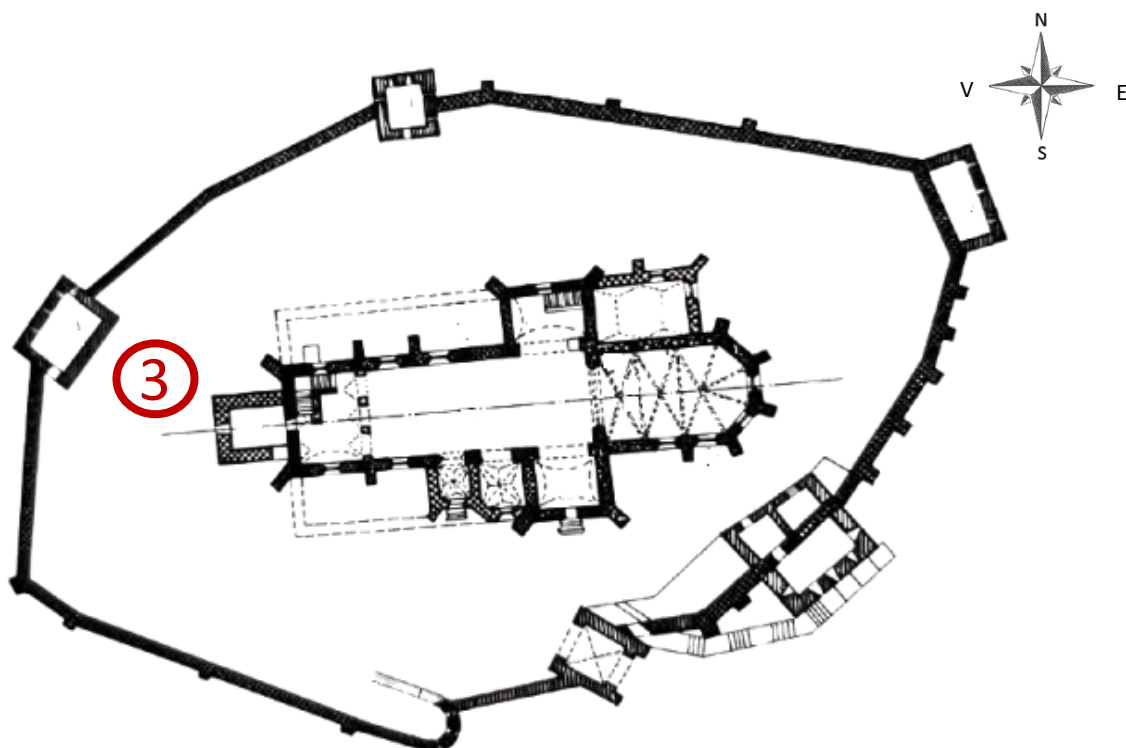

E

Biserica a fost înconjurată, în scopul apărării de atacatori și jefuitori, de un **zid înalt de apărare**, de 8-10 metri, construit din piatră brută. Acesta era prevăzut cu **guri de aruncare și guri de tragere**, deservite de un **drum de strajă**.

Ne deplasăm spre SV și ne oprim în fața bastionului de vest.

De ce credeți că era nevoie de un bastion?

- Pentru apărare pe mai multe direcții
- Pentru înălțarea zidurilor
- Pentru înfrumusețarea zidurilor

Întoarceți-vă cu spatele la bastion și priviți Turnul clopotniță. Inițial acesta avea drum de strajă, astăzi nu mai este vizibil, dar se mai văd încă niște deschideri înguste în zidăria turnului.

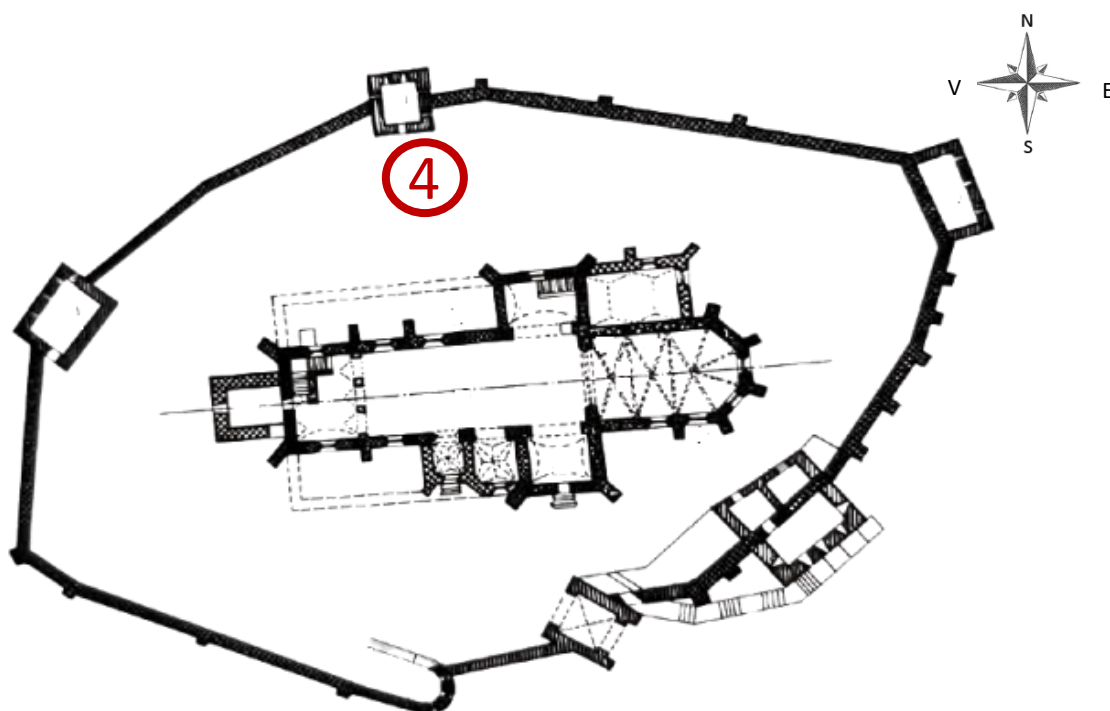
Ce sunt aceste deschideri?

- Aerisiri
- Guri de tragere
- Guri de aruncare

Bastionul este o construcție cu rol defensiv, alipită zidurilor de fortificație sau aflată la colțurile acesteia. Scopul acestuia era să ofere o mai bună apărare la baza zidurilor, eliminând unghiurile moarte.

Continuați traseul pe latura de nord a bisericii și opriți-vă în dreptul bastionului nordic.

Ce formă are acoperișul bastionului?

coif

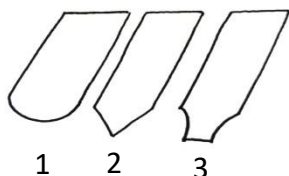

piramidă

tip pupitru

Ce tip de țiglă observați pe acoperișul bastionului?

1. Țiglă solzi

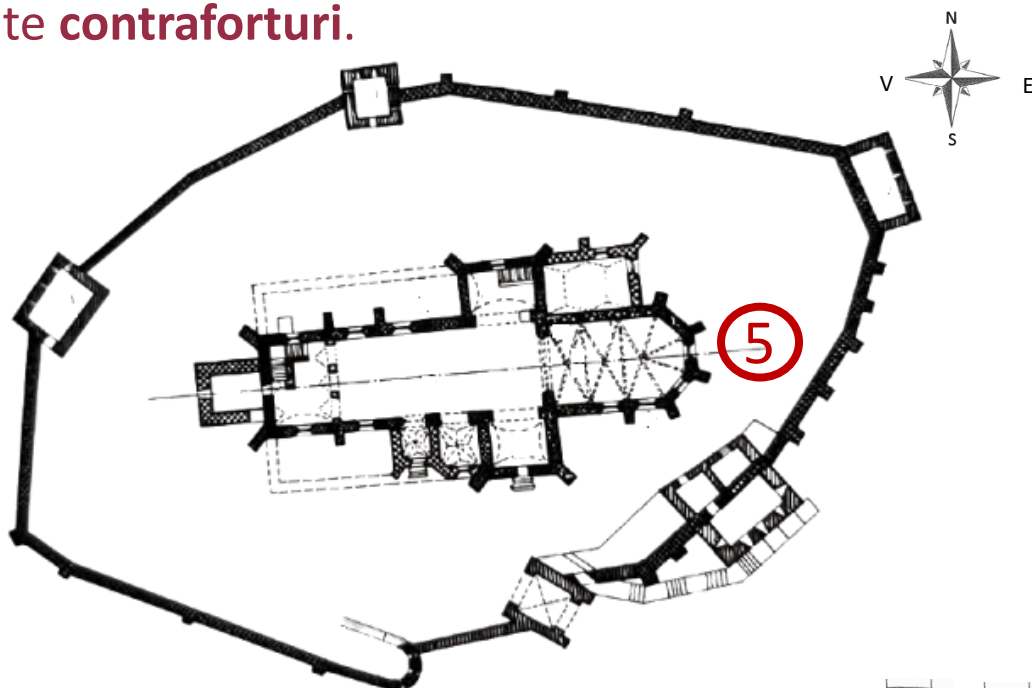
2. Țiglă rombică

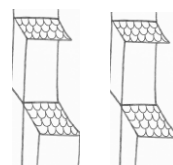
3. Țiglă coadă de rândunică

Continuați traseul și opriți-vă în dreptul corului bisericii.
Observați că este întărit cu niște construcții înalte, în trepte, numite **contraforturi**.

Câte contraforturi susțin corul bisericii?

Ce rol credeți că aveau contraforturile?

estetic

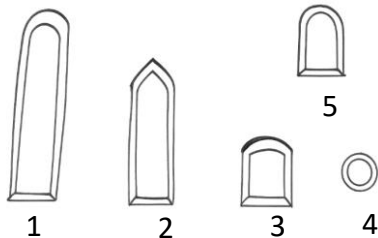

ornamental

de întărire a zidurilor

Cu ce tip de fereastră se aseamănă ferestrele corului?

1 Fereastră înaltă cu închidere în arc

4 Fereastră rotundă

2 Fereastră gotică cu închidere în arc frânt

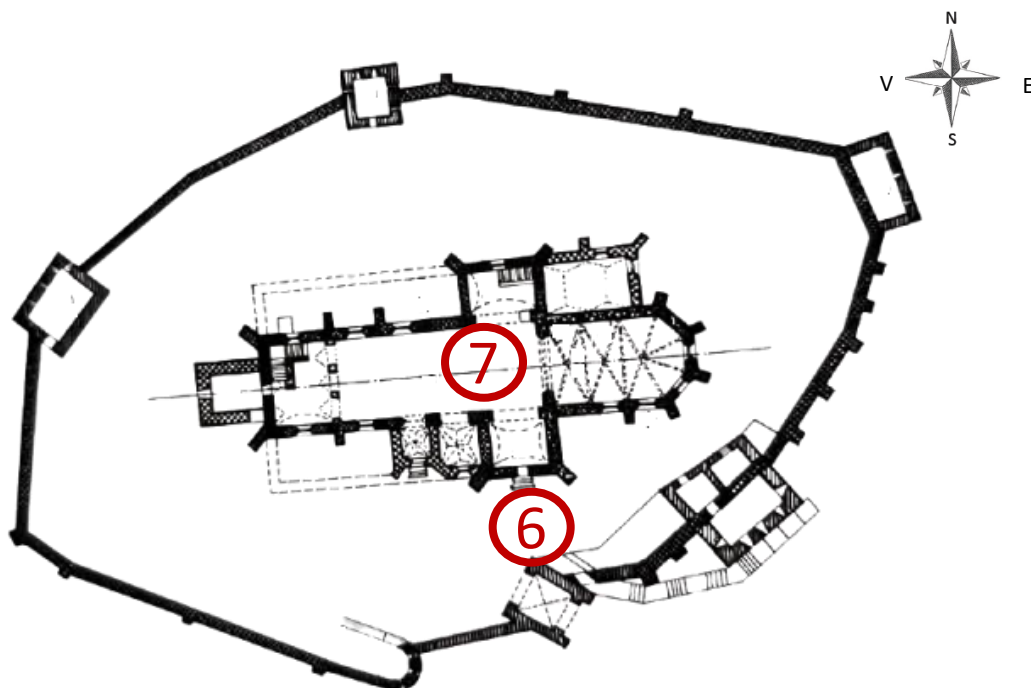

3 Fereastră lată cu închidere în arc tip mâner de coș

5 Fereastră romanică

Reveniți pe latura de sud a bisericii și haideți să intrăm înăuntru.

Poziționați-vă în mijlocul navei, ridicați privirea și observați **galeriile** din lemn, care înconjoară pereții navei pe trei laturi.

Ce rol credeți că aveau acestea?

Ascunzătoare pentru copii

Loc de șezut

Loc de depozitare

Observați rândurile de bănci din nava bisericii, unde ședeau sătenii în timpul slujbelor, după o ordine foarte bine stabilită.

Câte rânduri de bănci sunt?

Galeriile din lemn au fost construite pentru a mări spațiul din interiorul bisericii, pe măsură ce comunitatea a crescut. Aici stăteau tinerii în timpul slujbelor.

Haideți să facem câțiva pași spre **altar**. Observați pe partea stângă a navei o construcție suspendată, cu un mic acoperiș, numită **amvon**.

Din ce material credeți că este realizat amvonul?

piatră

lemn

metal

Din **amvon**, preotul (bărbat sau femeie) citește Evanghelia. Da, ați citit bine: în biserica evanghelică, preoții pot fi și femei.

Priviți micul acoperiș al amvonului în **stil baroc**.

Cu ce seamănă ornamentul din vârful acoperișului amvonului?

Raze de soare

O pasăre

Un pocal

Priviți în jurul vostru; unde mai observați un simbol asemănător?

Pe galerii

Pe altar

Pe tavan

Întoarceți acum privirea spre altar și observați numeroasele ornamente ale acestuia. Este realizat tot în stil baroc.

Câte statui îmbogățesc imaginea altarului?

În bisericile evanghelice din Transilvania **altarul** este vizibil și accesibil, iar accesul nu este rezervat exclusiv preotului.

Ridicați privirea spre tavanul corului, cu o **boltă cu nervuri** din piatră susținute de mai multe **colonete cilindrice**.

Câte colonete sunt?

Priviți cum nervurile se întâlnesc în trei puncte, numite și **chei de boltă**, fiind ultimele piese așezate, marcând finalizarea construcției.

Ce simboluri regăsiți în cheile de boltă? (multiple variante de răspuns)

Flori

Chip omenesc

Frunze

Priviți pe peretele nordic al corului, sau în stânga altarului, dacă vă aflați cu fața spre acesta. Observați o ușă.

Ce credeți că se află în spatele acesteia?

Un depozit

O cameră
pentru preot

O ascunzătoare

Sacristia era loc de refugiu temporar, pe timp de asediu; loc de păstrat obiectele de valoare ale comunității și locul în care preotul se pregătea pentru slujbă.

Reveniți în fața altarului și observați obiectul din piatră așezat în fața acestuia, care se numește **cristelniță**.

Ce rol credeți că avea aceasta?

Era folosită la
botez

Era folosită ca
suport pentru
cartea de
cântări

Era folosită ca obiect
decorativ

Cristelnița este un vas special, realizat din lemn sau piatră și este folosită de preot într-un moment special: botezul.

Întoarceți-vă cu spatele la altar și priviți spre nava bisericii.
Observați **orga** în stil baroc.

Cum credeți că ies sunetele, când organiștii cântă la orga în timpul slujbelor sau concertelor?

Cu ajutorul aerului care trece prin tuburi

Cu ajutorul unor clapete care bat tuburile

Prin vibrația tuburilor

Orga este un instrument muzical foarte mare, alcătuit din mai multe tuburi prin care trece aer. Când **organistul** apasă clapele de la claviatură (ca la un pian), aerul este împins în tuburi și acestea produc sunete grave și puternice, ca un tunet. Pe bună dreptate este denumită „**regina instrumentelor muzicale**“.

Priviți în dreapta și stânga, în dreptul galeriilor și observați mai multe steaguri. Câte sunt?

Steagurile erau oferite în dar bisericii de către familii mai înstărite, meșteșugari sau frații pentru comemorarea celor care nu se mai aflau printre ei.

Ați răspuns la toate întrebările quiz-ului nostru.

FELICITĂRI!

Tocmai v-ați îmbogățit cu
o nouă experiență!

Sperăm că v-a plăcut quiz-ul
nostru și vă invităm să
descoperiți
și alte biserici fortificate din
Transilvania.
Vă așteptăm cu drag și cu
experiențe noi!

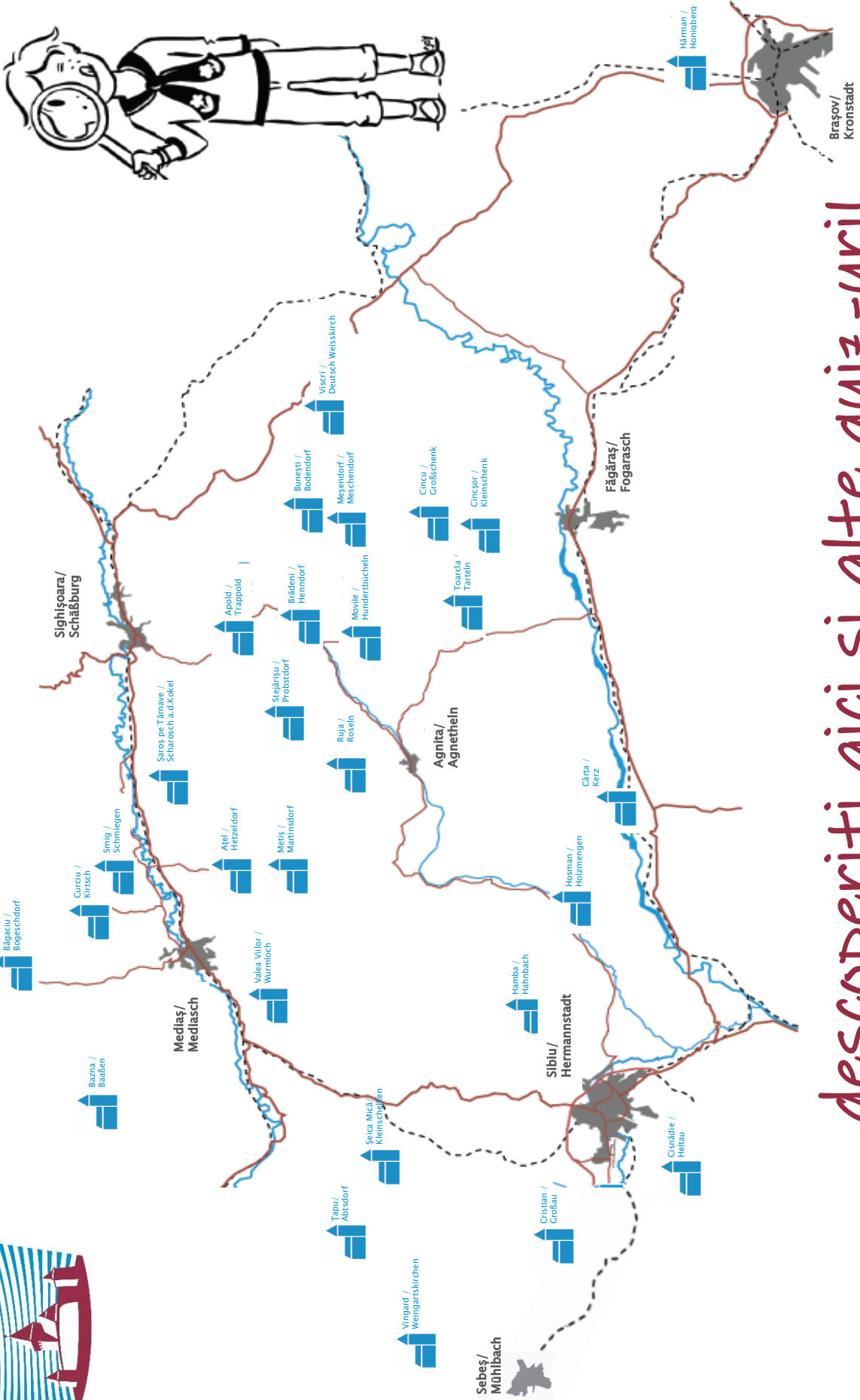
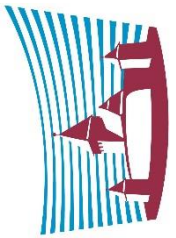

Notițe, schițe și impresii

Notițe, schițe și impresii

... descoperiti aici si alte quiz-uri!